

Handläggare

Marita Åkersten

Telefon: 08-508 36 215

Till

Äldrenämnden

den 21 mars 2017

Hemtjänstersättning för insatser som utförs av anställda anhörigvårdare

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till ersättning till utförare för insatser som utförs av anställda anhörigvårdare
2. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige

Ann-Christine Hansson

Förvaltningschef

Raili Karlsson

Avdelningschef

Sammanfattning

I budget 2017 har kommunfullmäktige beslutat att anhörig- och objektsanställningar endast ska tillämpas om synnerliga skäl föreligger. I samband med detta beslut har äldrenämnden fått i uppdrag att utreda hemtjänstersättningen till utförare för insatser som utförs av anställda anhörigvårdare. Enligt förvaltningens uppfattning finns det stora likheter i arbetet som personlig assistent och anställda anhörigvårdare. De beräkningar som ligger till grund för beräkning av assistansersättningen enligt socialförsäkringsbalken motsvarar i stort de beräknade omkostnaderna för anställda anhörigvårdare. För 2017 är assistansersättningen 291 kr/timme.

Förvaltningen föreslår att timersättning till kommunala utförare för insatser som utförs av anställda anhörigvårdare ska utgå med 291 kr/timme enligt 2017 års lönenivå. Vidare föreslår förvaltningen att

eventuell uppräknning av ersättningen görs av kommunfullmäktige i samband med budget.

Bakgrund

I syfte att säkra kompetens och anställningsvillkor inom hemtjänsten har kommunfullmäktige i budget 2017 beslutat att anhörig- och objektsanställningar endast ska tillämpas om synnerliga skäl föreligger. I samband med detta beslut har äldre nämnden fått i uppdrag att utreda hemtjänstersättningen till utförare för insatser som utförs av anställda anhörigvårdare.

Ärendet

I ärendet, Anhörig- och objektsanställningar inom hemtjänsten i Stockholm (Dnr 350-503/2016), föreslås att beslut om anställning av anhörig ska fattas av enhetschef vid beställarenhet. Beslutet ska fattas enligt Socialtjänstlagen (SoL) 4 kap. 2 §. Vidare föreslås att beslut om anställning av anhörig inte ska ingå i valfrihetssystemet då den enskilde inte väljer en särskild utförare utan har beviljats att en särskild person ska utföra insatserna. Detta innebär att en anhörigvårdare endast kan vara anställd av stadens egen regiverksamhet. Anhörigvårdaren ska vara anställd enligt PAN-avtalet vilket är ett kollektivavtal för personliga assistenter och anhörigvårdare. Dessa förslag kommer att inarbetas i det förslag till reviderade riktlinjer för handläggning inom äldreomsorgen som är under beredning.

PAN-avtalet

Pan-avtalet är ett kollektivavtal som reglerar lön och anställningsvillkor för personlig assistent och anhörigvårdare. Arbetstagare som anställs enligt PAN-avtalet är anställd under en begränsad tid för ett visst arbete. Arbetstagaren får lön per arbetad timme enligt överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare. Enligt stadens lokala kollektivavtal 2016 är lägsta lön för den som är anställd som anhörigvårdare enligt PAN-avtalet, och som har fyllt 19 år, 115,15 kr/timme. För den som arbetat minst 1 år var påslaget år 2016 3,15 kr/tim.

I avtalet finns dock några skillnader i anställningsvillkoren för personlig assistent och anställda anhörigvårdare. Detta innebär bl.a. att arbetstidslagen (ATL) inte gäller för anställda anhörigvårdare. För anhörigvårdare får arbetstiden uppgå till högst 48 timmar per vecka i genomsnitt. För arbete utöver fastställd arbetstid utgår redan överenskommen timlön, dvs. ingen särskild övertidsersättning.

Den som är anställd som anhörigvårdare har inte heller rätt till ersättning för arbete på obekväm arbetstid, s.k. ob-ersättning. Däremot framgår av avtalet att vid överenskommelse om timlön ska hänsyn tas till arbetstidens förläggning.

Hemtjänstersättning inom valfrihetssystemet

Hemtjänstersättning som tillämpas inom valfrihetssystemet fastställs årligen i budgeten. För 2017 är ersättningen till kommunala utförare 414 kr/utförd timme och 209 kr/utfört nattbesök. Ersättningen till privata utförare är 2,5 % högre som kompensationen för att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta tjänster och varor, vilket privata utförare inte kan göra.

I beräkningen av hemtjänstersättningen i valfrihetssystemet ingår förutom kostnader för löner och administration också kostnader för ob-ersättning, kringtid (planering, dokumentation), gångtid samt kompensation för avböjda besök. I beräkningen av hemtjänstersättningen utgör löne- och lönebikostnader ca 63 % av timersättningen och resterande 37 % övriga kostnader.

Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken

Arbetet som anställd anhörigvårdare liknar i många avseenden arbetet som personlig assistent. Visserligen kan en personlig assistent ha uppdrag hos flera vårdtagare men ofta arbetar de hos en och samma person. Det krävs inte samma schemaplanering, tid för dokumentation, gångtid etc. som för personal i en hemtjänstgrupp.

Assistansersättning till den som beviljats personlig assistans enligt LSS handläggs av Försäkringskassan och är konstruerad som en schablonersättning per timme. Ersättningen är lika för alla brukare och anordnare. Timersättningen ska motsvara den genomsnittliga kostnaden för löner och andra kostnader för att utföra personlig assistans.

År 2017 uppgår assistansersättning till 291 kr/timme. Enligt Försäkringskassans beräkningar av assistansersättningen utgör löne- och lönebikostnader ca 87 % av timkostnaden och resterande 13 % kostnader för administration, utbildning och andra personalomkostnader. I ett betänkande från assistansersättningsutredningen 2014 (SOU 2014:9) påtalades att den beräknade grundlönen i schablon var för hög och förordade att beräkningsmetoden för schablonen skulle ändras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen, planeringsavdelningen. Kommunstyrelsen pensionärsråd har tagit del av ärendet den 14 mars 2017. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 15 mars 2017. Det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämndens råd för funktionshinderfrågor informeras om ärendet den 23 mars 2017.

Förvaltningens synpunkter

Ur arbetsgivarsynpunkt är det förhållandevis stora skillnader mellan hemtjänstpersonal och anställda anhörigvårdare. Förutom att de är anställda enligt olika kollektivavtal har de också olika förutsättningar i det dagliga arbetet. Den anställda anhörigvårdaren arbetar hos en och samma person vilket generar betydligt mindre planeringstid, tid för överrapportering och framförallt ingen gångtid mellan olika brukare under dagen. Mot bakgrund av detta anser förvaltningen att den hemtjänstersättning som utföraren erhåller inom valfrihetssystemet i hemtjänst inte är tillämplig när det gäller ersättning för brukare vars insatser utförs av anställda anhörigvårdare.

Däremot finns det stora likheter i arbetet som personlig assistent och anställd anhörigvårdare, både vad gäller anställningsvillkor och arbetets förutsättningar. Enligt förvaltningens uppfattning motsvarar den statligt reglerade assistansersättningen för personliga assistenter i stort de kostnader som är aktuella för insatser som utförs av anställda anhörigvårdare. Det finns vissa skillnader i fördelningen av kostnaderna, bl.a. på grund av att personliga assistenter har rätt till Ob-ersättning, samt att vissa kostnader för assistenten i samband med aktiviteter ingår i assistansersättningen.

Beräkning av timersättning motsvarande assistansersättning

Med en genomsnittlig månadslön motsvarande 22 500 kr/mån (137 kr/tim.) utgör personalkostnaden 73 % av timersättningen inkl. lönebikostnader. Den genomsnittliga lönekostnaden baserar sig på att den anställda har arbetslivserfarenhet och/eller viss utbildning. Den beräknade lönekostnaden ska också ha utrymme för att eventuellt arbete på obekvämt arbetstid ska beaktas vid lönesättningen.

Övriga kostnader motsvarar därmed 27 % av timersättningen eller 80 kr/timme. Detta ska täcka OH-kostnader, arbetsledning etc. Med tanke på att det inte krävs någon gångtid för den som arbetar som anhörigvårdare är det förvaltningens bedömning att denna ersättning är rimlig.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att timersättning till kommunala utförare för insatser som utförs av anställda anhörigvårdare ska utgå med 291 kr/timme enligt 2017 års lönenivå. Vidare föreslår förvaltningen att eventuell uppräknings av ersättningen görs av kommunfullmäktige i samband med budget.